

SFO FORÆLDRE RÅD
I AARHUS KOMMUNE
INSPIRATION TIL ARBEJDET

SFO-FORÆLDRERÅD I AARHUS KOMMUNE

- INSPIRATION TIL ARBEJDET

Som det fremgår af styrelsesvedtægten for folkeskolerne i Aarhus Kommune, skal der i hver skolefritidsordning vælges et SFO-forældreråd af og blandt forældre til børn i SFO'en. Samarbejdet mellem forældre og skole har stor betydning for kvaliteten og udviklingen af skolen, og SFO-forældrerådet er det formelle organ, der har SFO'ens virksomhed som sit eneste fokusområde.

Et stærkt og aktivt forældreråd kan være med til at skabe sammenhæng, fællesskab og engagement blandt medarbejdere, forældre og børn i SFO'en. Når arbejdet i SFO-forældrerådet fungerer godt, kan det således være en enorm ressource for skolen som helhed. Når det derimod er svært at rekruttere forældre, eller når arbejdet halter og ikke giver værdi, kan det være en svær og tidskrævende opgave.

Dette materiale har til formål at understøtte skolernes arbejde med SFO-forældreråd i Aarhus Kommune ved at samle og formidle erfaringer med forskellige elementer af det at have et SFO-forældreråd. Inputtene til materialet er indsamlet blandt ledere af SFO, forældrerådsmedlemmer, skoleledere og Århus Forældreorganisation, Skole og Forældre, BUPL og FOA. De giver eksempler på, hvordan man kan gribe arbejdet an med både rekruttering af forældre, de meningsfulde arbejdsområder for rådet, samarbejdet med skolebestyrelsen og organisering.

Materialet er henvendt til ledere af SFO, medarbejderrepræsentanter i SFO-forældreråd og skoleledere. Det er udarbejdet som et led i den fritidspædagogiske vision, og det kan ses som et supplement til den forældrehenvendte Vejledning til arbejde i SFO-forældreråd i Aarhus Kommune, der kan findes på www.aarhus.dk/sfo

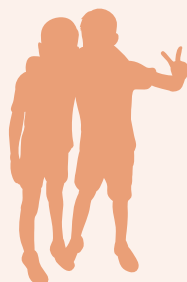

Medarbejderne i SFO oplever en faglig stolthed ved, at de har et råd for deres område, og at forældrene er engagerede i dette område. Gennem rådet får forældrene øje for, hvad medarbejderne gør, og de giver udtryk for, at de sætter pris på arbejdet. Det har stor værdi for medarbejderne, at de føler sig set og får respons på deres arbejde fra forældrene.

SFO-forældrerådet er SFO-lederens "go to" i forhold til at få viden fra forældrene og trykprøve ideer. Forældrene er de tætteste på børnene, og deres stemme er afgørende for, at opgaven kan løses bedst muligt. Forældrene er en afgørende sparringspartner, som kan give stor værdi, hvis de bliver bragt i spil.

REKRUTTERING AF FORÆLDRE TIL SFO-FORÆLDRERÅDET

Hvis forældre skal motiveres til at involvere sig i SFO-forældrerådet, er det af stor betydning, at de har kendskab til arbejdet. På den måde kan man sige, at rekrutteringsprocessen strækker sig ud over perioden op til selve valget.

Det må gøres tydeligt for forældrene, at arbejdet giver værdi – for skolen som sådan, for SFO'en og selvfølgelig for børnene. Derfor spiller ledelsen en rolle i forhold til løbende at synliggøre, hvad rådet bidrager med, fx at SFO-forældrerådet omtales i den årlige sommerhilsen, at de krediteres for afviklingen af julearrangementet, eller at de omtales som medvirkende til SFO'ens fornyede fokus på udeliv.

Også medlemmerne af SFO-forældrerådet er gode ambassadører for arbejdet. Eksempelvis sørger nogle SFO'er for, at både leder af SFO og forældrerådsformand i forbindelse med valget motiverer andre forældre til at stille op ved at formidle erfaringer fra arbejdet, og hvorfor det giver mening at medvirke. Udover at forældrene informeres om det kommende valg via Aula og første skoledag, arbejder flere SFO'er med at opsøge forældre direkte med opfordring til at stille op.

En del SFO'er oplever det vanskeligt at få forældre til at stille op til SFO-forældrerådet, særligt hvis der ikke allerede er et råd på skolen.

Andre har en fast tradition for valghandlingen og oplever, at de traditionsbundne greb er virksomme til at engagere forældrene – fx til en sensommerfest. Det tager tid at udvikle en kultur for forældrerådsarbejdet, men når det fungerer, kan det tilføre stor værdi.

Det varierer, hvor mange medlemmer et SFO-forældreråd består af. Størrelsen er for de flestes vedkommende ikke givet på forhånd, men afhænger af, hvor mange forældre der melder sig. De fleste har omkring seks forældremedlemmer, og flere giver udtryk for, at der ikke skal være færre, da man typisk oplever afbud i løbet af året.

På nogle skoler er der en repræsentant fra hver klasse – helt op til 16 medlemmer. Her opleves der en stor værdi i at have så mange gode kræfter samlet, og at så mange forældre har lyst til at involvere sig. En bred forældregruppe understøtter, at SFO-forældrerådets arbejde bliver relevant for forældre i alle klasser. Forældrerådsmedlemmerne har nemlig til opgave at involvere hver sin respektive klasse eller årgang inden møderne, og de skal sørge for tilbageløb på beslutninger og drøftelser. Jo flere forældre der sidder i SFO-forældrerådet, jo større mulighed er der for at få alle forældre stemmer repræsenteret.

I en SFO afholder man et særskilt SFO-forældrearrangement i skoleårets begyndelse. Her kan forældrene komme tæt på SFO'en, møde de voksne, se lokalerne og høre om pædagogikken. Det kræver en indsats at få forældre til at møde op i en tid med mange andre aftenmøder, men SFO'en vurderer, at det er afgørende at holde arrangementet med fokus på kun SFO'en. Sættes SFO'en i stedet på dagsordenen på et klassemøde, er der en risiko for, at det drukner mellem mange andre punkter. Til det særskilte SFO-møde er der tid til at få et reelt indblik i SFO'ens virksomhed, og forældrene oplever pædagogernes stærke engagement og faglighed. Som afslutning på arrangementet mødes alle for at høre rådsformandens beretning, og ledelsen rammesætter, hvad det vil sige at være i forældrerådet. Det gælder fx hvor ofte man mødes, hvilke temaer der typisk drøftes, og hvordan forældreperspektivet kvalificerer ledelsens beslutninger. Dernæst afholdes valget, og der er typisk stor tilslutning. Dette skyldes ifølge SFO'en, at forældrene har fået indblik i, hvor vigtig SFO'en er, og at de derfor motiveres til at stille op til SFO-forældrerådet.

Dialogerne bliver mere nuancerede, når der er repræsentanter på tværs af 0.-3. klasse. Der er gode erfaringer hos 3. klasse, som fx 0. klasse kan lade sig inspirere af. Repræsentanterne er ofte med i flere år i træk, hvilket giver en sammenhæng i arbejdet.

FORSKELLIGE FORMER FOR REKRUTTERING

- Drøft det forestående valg ved det årlige opstartsmøde i klassen – det signalerer, at SFO'en er vigtig også på klasseniveau, og at skolen har en forventning om forældrenes opbakning.
- Afhold et særskilt SFO-arrangement for forældre, som giver dem indblik i, hvad SFO'en bidrager med – og slut af med valg.
- Afhold valget i forbindelse med et socialt arrangement i SFO'en for både børn og deres forældre – undervejs i arrangementet deltager børnene i en aktivitet, mens forældrene gennemfører valgt.

TIPS TIL OVERVEJELSE

- Gør opstilling til SFO-forældreråd lige så selvfølgelig som opstilling til klasseråd.
- Prik til de kommende o. klasseforældre, der sidder i børnehavens forældreråd – de kan have en motivation for fortsat at have indflydelse som forældrerådsmedlem. Dette kan også ske gennem god dialog med dagtilbudslederen, der kan gøre opmærksom på SFO-forældrerådet i forbindelse med overgangen.
- Skab opmærksomhed om, hvad SFO-forældrerådet arbejder med, og hvad deres indsats resulterer i. Et øget kendskab til rådet øger chancen for, at andre forældre vil stille op.
- Udvid rådet med en forælder fra hver klasse, så der inddrages mange perspektiver og skabes en nærhed til alle klasser.
- Sørg for at tydeliggøre, hvorfor det er vigtigt med et SFO-forældreråd – at rådet gør en forskel for børnene og SFO'en.
- Gør det klart for andre forældre, hvem der sidder i SFO-forældrerådet – fx med navn og evt. foto på skolens opslagstavle ved siden af skolebestyrelsesmedlemmerne.
- Det kan være værdifuldt at motivere forældrerådsmedlemmerne til at stille op flere perioder, så man opnår en kontinuitet i forældrerådet.

ARBEJDETS INDHOLD

SFO-forældrerådets primære opgave er ifølge styrelsesvedtægten at formidle forældresynspunkter og medvirke til et samarbejde med skolefritidsordningens leder og personale.

Dette udmønter sig på forskellig vis i SFO'erne. Processen med at formulere en mål- og indholdsbeskrivelse for SFO'en er et rigtig godt fundament for arbejdet, for med udgangspunkt i rammen herfor kan der sættes ord på SFO'ens pædagogiske grundlag og konkrete temaer, som SFO'en skal arbejde med.

En del SFO-forældreråd står for sociale arrangementer som julefest, fælles-spisning eller sommerafslutning.

Nogle steder medvirker SFO-forældrerådet i ansættelse af personale i SFO'en, og derudover bidrager rådet til evaluering af SFO'ens virksomhed. Rådet medvirker typisk også til at formulere principper for fx SFO'ens virksomhed, indretning og budget. Forældre har ofte andre og relevante perspektiver, og når deres stemmer inddrages, kvalificeres beslutningerne – og samtidig får SFO-forældrerådet ejerskab til beslutninger og nye tiltag i SFO'en.

Både forældre, medarbejdere og leder tager temaer op, som drøftes i SFO-forældrerådet. Temaerne udspringer ofte af en konkret udfordring, der så løftes op på et mere principielt niveau. Det giver mulighed for at justere praksis i SFO'en. Det kan være brug af mobiltelefoner og smartwatches, retningslinjer for at sende børn, hvordan og i hvilken grad eleverne skal inddrages i beslutninger, samarbejde med lokalsamfundet osv.

SFO-forældrerådet kan desuden fungere som sparringspartner for leder og medarbejdere i SFO, der kan "trykprøve" ideer og budskaber, inden de sendes ud til den brede forældregruppe.

Rådet fungerer som et organ, lederen af SFO kan spille bold op ad i forhold til tanker og planlægning. De skal ikke have indflydelse helt ned på aktivitetsniveau, men på et mere principielt niveau. Det kan være en udfordring at ramme det rigtige niveau, for forældrene tager som regel udgangspunkt i noget helt konkret, som så skal løftes op på et mere principielt niveau.

I en SFO blev SFO-forældrerådet opmærksom på, hvor mange ressourcer der blev anvendt til personale i skolens ferier. En stor del af de tilmeldte børn mødte ikke op i SFO'en, hvorfor antallet af medarbejdere var unødvendigt højt. Derfor valgte SFO-forældrerådet at igangsætte en informationskampagne til de andre forældre for at gøre dem klart, hvor mange ressourcer, der så at sige blev spildt – og som kunne være brugt til noget andet og langt bedre.

Det er relevant for en skole at have et SFO-forældreråd, fordi det kvalificerer arbejdet i SFO'en og hjælper SFO-lederen. Derudover er det en fordel at involvere så mange forældre i skolen som muligt.

I en SFO har man udarbejdet et kommissorium for SFO-forældrerådets arbejde, og heri indgår et årshjul, som viser opgaverne. Skolen har arbejdet bevidst med, at der skal samarbejdes om et konkret indhold, for at SFO-forældrerådets arbejde opleves meningsgivende. Det er tydeliggjort, hvilken rolle SFO-forældrerådet skal spille, og hvad opgaven går ud på – fx at de arbejder med principper og tegn, og at medarbejderne former den pædagogiske praksis på baggrund heraf. SFO-forældrerådet har for nyligt fokuseret på processen med at formulere en mål- og indholdsbeskrivelse og udvælge temaer og på at forholde sig til den fritidspædagogiske vision. Visionen har været omdrejningspunkt for en udvikling i SFO'en i et forældreperspektiv, og den har givet anledning til at komme rundt i alle SFO'ens hjørner.

TIPS TIL OVERVEJELSE

- Gør det tydeligt og konkret over for SFO-forældrerådet, hvordan de kan bidrage, og hvilken forskel deres bidrag gør for SFO'en.
- Sørg for en forventningsafstemning, så SFO-forældrerådet er bekendt med deres opgave, og hvad der ligger uden for deres felt. De kan eksempelvis beskrive principper for et tema i SFO'en, men de har ikke indflydelse på aktivitetsniveau. Dette kan fx formuleres som en del af en forretningsorden for SFO-forældrerådet.
- Udarbejd et årshjul, som viser opgaverne for SFO-forældrerådet.

SAMARBEJDE MELLEM SKOLEBESTYRELSE OG SFO-FORÆLDRERÅD

Ifølge styrelsesvedtægten er SFO-forældrerådet samarbejdspartner for skolebestyrelsen, og skolebestyrelsen skal inddrage SFO-forældrerådet ved behandling af sager om SFO'en. Der er imidlertid forskel på, hvor velfungerende samarbejdet vurderes at være. Nogle ledere af SFO giver udtryk for, at de to organer lever parallelle liv og ikke forholder sig til hinandens arbejde, hvilket gør det svært at finde emner, som vurderes relevante for begge.

For andre er SFO-forældrerådet lige så naturligt og nødvendigt for skolen som skolebestyrelsen. Der er enormt meget arbejde for en skolebestyrelse, hvilket betyder, at der ikke er tid nok til at komme i dybden med SFO i skolebestyrelsen – derfor vurderes et SFO-forældreråd aldeles relevant også i et skolebestyrelsesperspektiv.

På flere skoler er en eller flere forældre både med i skolebestyrelse og SFO-forældreråd. Det understøtter en sammenhæng mellem de to organer og vurderes af skolerne som en stor gevinst. Det er dog tidskrævende for forældrene, og skolerne har det ikke som et krav, men som en bonus.

Mål- og indholdsbeskrivelsen kan være et konkret udgangspunkt for samarbejdet, idet skolebestyrelsen har ansvaret for at vedtage og følge op på den, mens SFO-forældrerådet med fordel kan inddrages i den konkrete beskrivelse sammen med medarbejdere og leder af SFO. Helt konkret dagsordensættes mål- og indholdsbeskrivelsen nogle steder ved de to årlige møder mellem skolebestyrelse og SFO-forældreråd: første gang udvælges temaerne på oplæg fra fx SFO-medarbejdere, og anden gang evalueres arbejdet med temaerne.

Skolelederne har enorm stor betydning for, om det skaber værdi at have et SFO-forældreråd – om der er opbakning og rammer, og om der kan tages meningsfulde emner op.

I et bestyrelsesperspektiv er der et potentiale i, at SFO-forældrerådet kan oprettes, da det kan give en forsmag på bestyrelsesarbejdet og motivere forældrene til at stille op der også.

En skoleleder giver udtryk for, at det er svært at se, hvordan SFO-forældrerådet overhovedet kan undværes – det er afgørende for, at skolebestyrelsen når omkring det relevante indhold i forhold til SFO. Skolebestyrelsens håndtering af SFO er på et strategisk niveau, mens SFO-forældrerådet kommer ned i materien af SFO'ens virksomhed. Helt formelt er det bestyrelsen, der træffer beslutningerne, men bestyrelsen er informeret af rådet. Det er en stor ressource at have et SFO-forældreråd, der har særligt fokus på den vigtige del af skoledagen, som SFO'en udgør. Der er forskellige opgaver for skolebestyrelse og SFO-forældreråd; begge bidrager, men på forskellige måder og på forskellige niveauer.

NÆSTE SKRIDT FOR SFO-FORÆLDRE RÅDET?

Overvej, om enten lederen af SFO og SFO-forældrerådsformanden eller hele SFO-forældrerådet kan mødes med naboskolens SFO-forældreråd for at inspirere hinanden – hvilke temaer har I arbejdet med, hvilke udfordringer oplever I, og hvad har I gode erfaringer med?

TIPS TIL OVERVEJELSE

- Lav en samarbejdsaftale for skolebestyrelse og SFO-forældreråd, der beskriver en tydelig fordeling mellem skolebestyrelse og SFO-forældreråd i forhold til kompetencer, opgaver og roller.
- Placer SFO-forældrerådets møder samme dag, som skolebestyrelsen mødes. På den måde bliver det lettere at samles og drøfte punkter, der vedrører SFO'en – også uden for de to årlige fælles møder.
- Overvej at lade et medlem af skolebestyrelsen deltage i SFO-forældrerådets møder for at sikre sammenhæng.
- Nedsæt ad hoc-arbejdsgrupper bestående af både skolestyrelses- og rådsmedlemmer, der drøfter tværgående emner, som ikke primært omhandler SFO'en, men som alligevel er relevant i en SFO-kontekst.
- Motiver skolebestyrelsen til at delegere opgaver til SFO-forældrerådet, som er relevante og meningsgivende for dem – fx overgangene fra dagtilbud til SFO og fra SFO til klub.
- Sæt "Nyt fra SFO'en" på som fast punkt på skolebestyrelsens dagsorden, så man hver gang forholder sig aktivt til, om nogen fra SFO-forældrerådet skal inviteres med.

TIPS TIL DET GODE MØDE I SFO-FORÆLDRERÅDET

Dagsorden:

- Sørg for at udarbejde en velovervejet dagsorden i god tid
- Hvert punkt bør have tidsangivelse og angivelse af evt. forberedelse
- Gør det klart, om der er forventning til deltagerne om at inddrage andre forældres perspektiver på forhånd – skal noget drøftes i klasserne inden mødet?

Mødeledelse:

- Sørg for at motivere de enkelte punkter ved mødets start med kort forklaring af, hvorfor punkterne er sat på, og hvad opgaven er for SFO-forældrerådet. Er punktet til orientering, drøftelse eller beslutning?
- Overhold tiden for de enkelte punkter og mødet i sin helhed
- Sørg for, at alle mødedeltagere får mulighed for at komme til orde
- Saml op på, hvem der gør hvad efter mødet, og sørg for, at det bliver ført til referat.

TIPS TIL AT SYNLIGGØRE SFO-FORÆLDRERÅDETS ARBEJDE OG BETYDNING

- Sørg for at nævne SFO-forældrerådet, hver gang skolebestyrelsen omtales – i julebreve, i sommerhilsner, ved konkrete arrangementer m.v.
- Fortæl fx i SFO'ens nyhedsbreve, hvilke pædagogiske temaer SFO-forældrerådet har drøftet
- Lav opslag på skolens Facebook-side, når SFO-forældrerådet afholder arrangementer
- Læg referater fra SFO-forældrerådets møder på skolens hjemmeside og på Aula
- Offentliggør også ”formandens beretning”, enten på skrift eller som video
- Lav ”interviews” med medlemmer af SFO-forældrerådet om, hvorfor de er med, og hvad de oplever, at rådet har af betydning.

UDGIVET AF

Aarhus Kommune
Børn og Unge
Pædagogik, Undervisning og Fritid

Januar 2023